

Programes d'intervenció

2015/2016

Codi: 100439

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500257 Criminologia	OB	2	2

Professor de contacte

Nom: Jenny Cubells Serra

Correu electrònic: Jenny.Cubells@uab.cat

Equip docent

Andrea Calsamiglia Madurga

Utilització de llengües

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Prerequisits

L'assignatura Programes d'intervenció aporta una visió actualitzada dels programes locals i internacionals d'intervenció sobre la delinqüència.

Tanmateix, presenta i explora teòricament els principals conceptes que sustenten els programes d'intervenció sobre la criminalitat.

Per tant, aquesta assignatura es relaciona amb les assignatures de l'àrea de la psicologia i pedagogia per les seves aportacions a la comprensió de la problemàtica de la criminalitat així com de la lògica dels programes d'intervenció.

Objectius

1. Analitzar els diferents models d'intervenció sobre la criminalitat en l'àmbit local i internacional així com els seus fonaments teòrics
2. Examinar les experiències pràctiques més representatives d'intervenció sobre la delinqüència mitjançant l'estudi de programes i/o recerques empíriques i extreure conclusions sobre la seva pertinença i eficàcia.
3. Proveir i utilitzar els recursos teòrics com a suport analític crític per al desenvolupament de programes d'intervenció sobre la delinqüència.

Competències

- Aplicar un programa de prevenció de la criminalitat en l'àmbit comunitari.
- Aplicar una proposta d'intervenció sobre una persona en execució d'una pena.
- Avaluar els resultats d'un programa de prevenció o intervenció amb referència a la delinqüència.
- Avaluar les necessitats d'una víctima per fer una proposta d'intervenció.
- Demostrar que es comprenen els models de prevenció i intervenció de la criminalitat més adequats per a cada problema específic.
- Demostrar que es comprenen les necessitats de les víctimes sobre la base del coneixement de les teories victimològiques.

- Demostrar que es coneix el marc legal i el model de funcionament dels diferents agents de control del delictes.
- Dissenyar un programa de prevenció de la criminalitat.
- Fer la intervenció criminològica sobre la base dels valors de la pacificació, la integració social i la prevenció de nous conflictes.
- Identificar els recursos socials existents per intervenir en el conflicte i en la criminalitat.
- Redactar un treball acadèmic.
- Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
- Transmetre oralment les idees a una audiència.
- Treballar de manera autònoma.
- Treballar en equip i en xarxa.
- Utilitzar les tècniques d'avaluació del risc i les necessitats criminògenes d'una persona per determinar la proposta d'intervenció.

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar professionalment en l'àmbit de la criminologia amb objectius de pacificació, integració social i prevenció de la delinqüència.
2. Aplicar adequadament els recursos socials aplicables a la criminalitat.
3. Aplicar un model avaluatiu eficaç per a detectar les necessitats d'intervenció criminològiques en població penal
4. Demostrar que coneix els mitjans i procediments científics orientats a la prevenció del delictes.
5. Descriure en l'àmbit criminològic de manera correcta el marc legal penal i els agents de control del delictes.
6. Desenvolupar de manera eficaç un programa de prevenció de la delinqüència en l'àmbit comunitari.
7. Dominar les tècniques d'avaluació individual en víctimes d'un fet delictiu.
8. Fer una anàlisi de resultats d'un programa de prevenció de la delinqüència.
9. Implementar de forma eficaç una actuació criminològica de forma individualitzada
10. Intervenir en l'àmbit criminològic amb finalitats pacificadoras, integradores i de prevenció del delictes.
11. Redactar un programa de prevenció de la delinqüència.
12. Redactar un treball acadèmic.
13. Tenir capacitat d'anàlisi i síntesi.
14. Transmetre oralment les idees a una audiència.
15. Treballar de manera autònoma.
16. Treballar en equip i en xarxa.
17. Utilitzar adequadament els programes de prevenció i intervenció criminològica.
18. Utilitzar els mètodes d'anàlisi del risc en l'àmbit de la seguretat

Continguts

0. Conferència a càrrec de Jordi Camps (Responsable de la Sección de Tratamiento de la Dirección General de Recursos y Régimen Penitenciario de la Secretaría de Servicios Penitenciarios Rehabilitación y Justicia Juvenil del Departamento de Justicia de la Generalitat de Catalunya) sobre el disseny i la implementació dels Programes de Intervenció a presons.

1. Disciplina i control. Perspectiva Foucaultiana

Càstig i pena. Relació poder-saber. El paper de les normes i l'examen. El Panòptic. Producció de subjectivitats.

2. La delinqüència: agents i contextos de producció

3. Perspectives teòriques en els Programes d'intervenció: Perspectiva Cognitiu-Conductual i Perspectiva de gènere.

Perspectiva cognitiu-conductual. La modificació del comportament. Efectivitat dels programes basats en la perspectiva cognitiu-conductual.

Perspectiva de gènere. Anàlisi del patriarcat i la relació amb el delictes de violència de gènere. Revisió de la llei que orienta la intervenció. Anàlisi del Programa VIGE.

Altres perspectives per a la intervenció: anàlisi d'un taller de prevenció de la violència de gènere (a les sessions de seminari).

4. Tractament en situacions privatives de llibertat: els sistemes progressius

Principis conductuals, objectius i característiques. Sistemes progressius exclusivament conductuals i mixtes. Experiències i resultats dels sistemes progressius.

5 . Els Programes d'intervenció a Europa

Aspectes filosòfics i legals de la intervenció. Models criminològics i estratègies d'intervenció a Europa. Efectivitat dels programes d'intervenció a Europa. Meta-anàlisi sobre l'efectivitat dels programes d'intervenció europeus.

6. Anàlisis d'un Programa d'Intervenció a Catalunya.

Perspectiva teòrica, objectius, metodologia i activitats

7. Risc canvi

Hi ha previstes conferències de diversos professionals sobre temes relacionats amb l'assignatura.

Conferència dels tècnics i usuaris del Servei de prevenció de recaigudes en toxicomanies a les presons.

Conferència del DAE de Quatre Camins (tècnics i usuaris) sobre el col·lectiu de discapacitats intel·lectuals.

Conferència del Col·lectiu Casandra (associació de dones ex-preses)

Metodologia

ACTIVITATS FORMATIVES als SEMINARIS

Taller de prevenció (4 sessions)

Taller de prevenció de violència de gènere per a joves. Es duran a terme dinàmiques per a abordar la socialització de gènere, els mites de l'amor romàntic, la identificació de la violència i la construcció de relacions sanes. S'abordaran els fonaments de la psicologia social que sustenten el taller, els seus objectius, continguts, metodologia i avaluació.

Lectura i debat (1 sessió)

Lectura i debat sobre *La producción y gestión del deseo de libertad: la puerta de entrada al dispositivo penitenciario* (Jeanneret i Elejabarrieta, 2006)

Programes d'intervenció (10 sessions)

Presentació dels treballs grupals sobre diferents programes d'intervenció en criminologia que s'estan duent a terme actualment en el nostre context més proper, fent èmfasi en els que fan referència als àmbits de Drogues, Joves, Violència, Delictes sexuals, i Mesures alternatives.

L'alumnat dissenyarà i/o adaptarà una activitat grupal per desenvolupar en un programa d'intervenció a Catalunya. L'activitat es portarà a terme a classe amb la participació de la resta d'estudiants i es farà èmfasi en la reflexió final i l'aprenentatge fruit de l'activitat.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classe teòrica	22,5	0,9	1, 3, 7, 8, 9, 13, 17
Seminari	21	0,84	1, 3, 7, 8, 9, 13, 16, 17
Tipus: Supervisades			
Treball en grup	30	1,2	1, 3, 7, 8, 9, 12, 13, 16, 17
Treballs individuals	30	1,2	1, 3, 7, 8, 9, 12, 13, 15, 17
Tipus: Autònomes			
Avaluació final	13,5	0,54	3, 4, 7, 8, 9, 10, 13, 15
Seguiment assignatura	30	1,2	1, 3, 7, 8, 9, 13, 15, 17

Avaluació

1. Model d'avaluació

Avaluació continuada per tal que l'estudiant, juntament amb els docents, pugui fer el seguiment del seu grau d'assoliment dels objectius docents i les competències. D'aquesta manera, l'estudiant pren un paper actiu orientant i impulsant el seu propi procés d'aprenentatge.

L'estudiant presentarà 3 treballs individuals, un treball grupal i una prova escrita sobre els continguts treballats a l'assignatura.

2. Condicions de l'avaluació

Assistència a les classes teòriques i els seminaris (mínim 100 %). No es consideraran falta d'assistència les absències per causa major degudament justificades.

És important respectar la data i format d'entrega, en cas contrari el professorat no estarà obligat a dur a terme la correcció.

La còpia o el plagi implica que l'entrega no és avaluable ni hi ha dret a la recuperació.

3. Requisits per a superar l'assignatura

Cal aprovar cada una de les proves que conformen l'avaluació (treballs individuals, treball grupal i prova final).

4. Recuperacions

En cas de no entregar o de suspendre alguna/es de les proves d'avaluació, l'estudiant haurà de recuperar la matèria. Els treballs individuals es recuperaran durant el període lectiu un cop rebut el feedback dels docents respecte de les activitats. El treball grupal i la prova final es podran recuperar en el període establert per a les recuperacions abans del tancament de les actes. La nota màxima de la recuperació serà un aprovat (5).

5. Activitats avaluatives: evidències

Evidència 1. Taller prevenció (15%)

Reflexió individual sobre els fonaments de la psicologia social que sustenten el taller, els seus objectius, continguts, metodologia i avaluació.

Evidència 2. Lectura *La producción y gestión del deseo de libertad: la puerta de entrada al dispositivo penitenciario (15%)*

Reflexió individual sobre les preguntes de la lectura i el debat realitzat a classe (es farà en dues entregues, abans i després del debat)

Evidència 3. Programes d'intervenció

Evidència 3.1. Treball grupal sobre un programa d'intervenció (inclourà una entrega per escrit sobre el programa d'intervenció i la dinamització d'una sessió de seminari per a implementar una part del programa) **(30%)**

Evidència 3.2. Treball col.laboratiu sobre les sessions realitzades per companys/es de classe **(10%)**

Evidència 4. Examen final (30%)

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
EV1. Taller de prevenció de violència de gènere	15 %	0	0	1, 2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
EV2. Reflexió sobre la lectura i el debat de "La producción y gestión del deseo de libertad: la puerta de entrada al dispositivo penitenciario"	15%	0	0	1, 2, 3, 5, 7, 9, 10, 12, 13, 15
EV3.1. Treball grupal: Programa d'Intervenció	30 %	1,5	0,06	1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 15, 16, 17
EV3.2 Treball col.laboratiu sobre Programes d'Intervenció	10 %	0	0	1, 2, 3, 4, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 15, 17
EV4. Examen final	30%	1,5	0,06	1, 3, 7, 8, 9, 13, 15, 17, 18

Bibliografia

- Bàsica

Foucault, M. (1975) Vigilar y castigar. Madrid: Siglo XXI, 1998.

Redondo, S. y Pueyo, A. (2009) La psicología de la delincuencia. *Revista señales*. Nº 5. p.p: 7-27.

Manual de l'assignatura:

McGuire, J (eds) (2002) ofender Rehabilitation and Treatment. Effective Programmes and Policies to reduce Re-offending. John Wiley & Sons: Sussex.

Direcció general de Serveis Penitenciaris (2011) El model de rehabilitació a les presons catalanes. <http://www.google.es/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CCAQFjAA&url=http%3A%2F%2Fju>

Bonta, J. et alt. (2008) Exploring de Black Box of Community Supervision. *Journal of Offender Rehabilitation*. Vol 47(3)p.p: 248-270.

- Complementària

Akers, R.L. (2006). Aplicaciones de los principios del aprendizaje social. Algunos programas de prevención y tratamiento de la delincuencia. En J.L. Guzmán Dálbora y A. Serrano Maíllo, Derecho penal y criminología como fundamento de la política criminal: estudios en homenaje al profesor Alfonso Serrano Gómez (pp. 1117-1138). Madrid:Dykinson.

Almeda, E. (2003) Mujeres encarceladas. Barcelona: Editorial Ariel

Almeda, E. (2002) Corregir y castigar. El ayer y hoy de las cárceles de mujeres. Barcelona: Edicions Bellaterra

Andrews, D. y Bonta, J. (2006). The Psychology of Criminal Conduct (4ªed.). Cincinnati (EEUU): Anderson Publishing Co.

Arce, R. y Fariña, F. (2007). Intervención psicosocial con maltratadores de género. En J.M. Sabucedo y J. Sanmartín, Los escenarios de la violencia (pp. 29-43). Barcelona: Ariel.

Andrews, D. y Bonta, J. (2006). The Psychology of Criminal Conduct (4ª ed.). Cincinnati (EEUU): Anderson Publishing Co.

Ayuso, A. (2003) Visión crítica de la reeducación penitenciaria en España. Barcelona: Ed. Nau LLibres

Ballabriga, M. (2004) Notes sobre la situació penitenciaria a Catalunya. Barcelona: Ed. Fundació Pi i Sunyer

Bazemore, G & Elis, L. (2007) Evaluation of restorative justice. In Handbook of Restorative Justice. Willan Publishing.

Birgin, H. (comp.) (2000) El Derecho en el Género y el Género en el Derecho. Buenos Aires: Ed. Biblos.

Boal, A. (1998) Juegos para actores y no actores. Barcelona: Alba.

Cid, J., y Larrauri, E. (2001). Teorías criminológicas. Barcelona: Bosch.

Cid, J., y Larrauri, E. (1997). Penas Alternativas a la prisión. Barcelona: Bosch.

Clemente, M. (1987) Delincuencia femenina: un enfoque psicosocial. Madrid: UNED

Cullen, F.T. y Gendreau, P. (2006). Evaluación de la rehabilitación correccional: política, práctica y perspectivas. En R. Barberet y J. Barquín, Justicia penal siglo XXI: Una selección de Criminal Justice 2000 (pp. 275-348). Granada: Editorial Comares

Daly, K & Stubbs, J. (2007) Feminist theory, feminist and anti-racist politics, and restorative justice. In Handbook of Restorative Justice. Willan Publishing.

Dobash, R., y Dobash, R. (2005) "Efectividad de los programas penales de tratamiento de maltratadores" en La delincuencia violenta ¿prevenir, castigar o rehabilitar? Cid, J y Larrauri, E. (Coordinadores). Valencia: Tirant lo Blanch.

Dobash, R. y Dobash, R.E. (2001). Criminal justice programmes for men who assault their partners. En C.R. Hollin (Ed.), Offender assessment and treatment (pp. 379-389). Chichester (Reino Unido): Wiley.

Echeburúa, E. (2001). Personalidades violentas (2ª Edición). Madrid:Pirámide.

Friendship, C & Debidin, M. (2006) Probation and Prision Interventions. In Reducing crime. The effectiveness of Criminal Justice Interventions. Ed: Perry, A; McDougall, C & Farrington. Chichester: D. Wiley & Sons, Ltd.

Funes (1991) La nueva delincuencia infantil. Barcelona: Ed. Paidós

- García-Pablos de Molina, A. (1999). Tratado de Criminología. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Garland, D. (1985) Punishment and Welfare. Aldershot: Gower
- Garland, D. (2001) The culture of Control. Oxford: OUP.
- Garrido, V. (2004) ¿Qué es la Psicología criminológica? Ed. Biblioteca Nueva
- Garrido, V., Stangeland, y Redondo, S. (2001, 2ª edición). Principios de Criminología. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Garrido, V., y López Latorre, M.J. (1995). La prevención de la delincuencia: el enfoque de la competencia social. Valencia: Tirant lo Blanch.
- Garrido, V. (1990) Reeducción del delincuente juvenil. Valencia: Ed. Librería Tirant lo Blanch
- Gilling, D. (1997) Crimen Prevention. London: UCL Press.
- Johnstone, G & Van Ness D. (2007) The meaning of restorative justice. In Handbook of Restorative Justice. Willan Publishing.
- Kimmet, E; Newell, T; Edwin, J.(2006) Restorative Justice in prisons. A guide to making it happen. Ed. Waterside Press: Winchester.
- McGuire, J. (2004). Commentary: promising answers, and the next generation of questions. Psychology, Crime & Law, 10(3), 335-345.
- Mcguire, J. (2005) "El renacimiento de la rehabilitación en medio abierto" en La delincuencia violenta ¿prevenir, castigar o rehabilitar? Cid, J y Larrauri. E. (Coordinadores). Valencia: Tirant lo Blanch.
- Maguire, M; Morgan, R; Reiner, R. (2002) The Oxford Handbook of Criminology. Third Edition. Oxford University Press: Oxford.
- Morgan, R. (2002) Imprisonment. A brief history, the contemporary scene, and likely prospects. In The Oxford Handbook of Criminology. Third Edition. Oxford: Oxford University Press.
- Pease, K. (2002) Crime reduction. In The Oxford Handbook of Criminology. Third Edition. Oxford: Oxford University Press.
- Perry, A; McDougall, C; Farrington, D. (2006) Reducing crime. The effectiveness of Criminal Justice Interventions. Wiley & Sons, Lts: Chichester.
- Raye, B. & Warner, A. (2007) Restorative processes. In Handbook of Restorative Justice. Willan Publishing.
- Raynor, P. (2002) Community Penalties. Probation, Punishment and "what works". In The Oxford Handbook of Criminology. Third Edition. Oxford: Oxford University Press.
- Redondo, S. (1993). Evaluar e intervenir en las prisiones. Barcelona: Promociones y Publicaciones Universitarias.
- Redondo, S. (2001). La delincuencia y su control: realidades y fantasías. Revista de Derecho Penal y Criminología, 2ª Época, nº 8, págs. 309-325.
- Redondo, S. (Coord.) (2002). Delincuencia sexual y sociedad. Barcelona: Ariel.
- Redondo, S. (2008). Manual para el tratamiento psicológico de los delincuentes. Barcelona: Pirámide.
- Redondo, S y Pueyo, A. (2009) La psicología de la delincuencia. *Revista Señales nº 4. p.p: 7-27.*
- Redondo, S., y Garrido, V. (2001). Violencia y delincuencia juvenil: Explicación y prevención. Mendoza: Ediciones Jurídicas Cuyo.

Romero, E., Sobral, J., y Luengo, M.A. (1999). Personalidad y delincuencia. Granada: Grupo Editorial Universitario

Valier, C. (2003) Theories of Crime and Punishment. Harlow: Longman.